

PETŐCZ ANDRÁS

Másnap

FELJEGYZÉSEK A HÁBORÚBÓL
(részlet)*Orchies városába küldöm**Olyan volt ez, mintha csak kopogtam volna,
röviden, négyszer, balsorsomnak ajtaján.*

Camus

*Atyámfiai előtt idegenné lettem,
és anyám fiai előtt jövevényé.*

69. zsoltár

*Idegen és jövevény vagyok közöttetek:
adatok nékem temetésre való örökséget ti nálatok,
hadd temessem el az én halottamat én előlem.*

Mózes, 1. könyv, 23,4

ITTHON VAGYOK, VAGYISHOGY Sophie lakásában vagyok. Ma nincsen iskola. Éppen valami szünetféle van, ezért nincsen iskola. Sophie elment dolgozni, én meg nézem a tévében a háborút.

Nézem, ahogy szoktam.

Csengetnek az ajtón.

Sophie arra tanított, hogy senkinek ne nyissak ajtót. Mindig azt mondja, hogy ez így biztonságosabb. Hogy nem nyitok ajtót. Azt mondja, hogy itt nincs mitől félni, de mégis. Jobb óvatosnak lenni.

Így mondja mindig.

Odamegyek az ajtóhoz, óvatosan kinézek a kis kémlelőablakon.

Van az ajtón egy kis kémlelőablak. Egy kis kör alakú nyílás, amiben üveg van, és ez az üveg nagyít. Az egész akkora lehet, mint a legkisebb itteni pénzérme. Vagy még annál is kisebb.

Kinézek ezen a kis ablakocskán, és látom, hogy ki van az ajtó előtt.

Mr. Hunchet az.

Megint csenget. Aztán zörget az ajtón.

Nem tudom, mit csináljak. Állok az ajtó mögött, és arra gondolok, amit Sophie mondott. Hogy ne nyissak senkinek ajtót.

Meg aztán arra is gondolok, hogy Mr. Hunchet az iskolában is meglátogatott.

Hogy ott ült az igazgatói irodában, és beszélt, és közben megfogta a combom.

És arra is gondolok, ahogy odafordult hozzám. És éreztem a bűdös leheletét.

A katonának, akinek az ölében kellett ülnöm, amikor elmentem anyámmal a laktanyába, ott, abban az országban, ahonnan elmenekültem, szóval, neki is pont ilyen bűdös és meleg lehelete volt.

És ő is megfogta a combom.

És aztán minden rossz volt. És aztán háború lett.

Állok az ajtó mögött, lélegzetvisszafojtva figyelem, hogy mit csinál Mr. Hunchet.

Megint csenget.

Aztán felír valamit egy papírra.

Azt még el kell mondanom, hogy Sophie lakásának az ajtaján, a bejárati ajtón van egy kis nyílás. Talán régebben a postások így kézbesítették a leveleket.

Ott állok tehát a bejárati ajtó mögött. Nagyon erősen dobog a szívem.

Attól félek, hogy be akar valamit dobni ezen az ajtón levő levélpostai nyíláson Mr. Hunchet. Ha felemeli a nyílás fedőlappját, akkor könnyen észreveheti, hogy ott állok az ajtó mögött én is.

Megpillanthatja, például, a lábamat.

És éppen akkor, miközben mindez átvillan az agyamon, látom, hogy Mr. Hunchet felemeli a nyílás fedőlappját, és egy összehajtogatott papírlapot csúsztat be rajta.

Aztán csend. Majd hallom, ahogy távozik az ajtótól.

Még sokáig állok ott, változatlanul nagyon erősen dobog a szívem, levegőt is alig kapok. Minden olyan valóságosnak tűnik.

Nem tudom, hogy miért is félek Mr. Hunchettől, de félek. Nem tudom magyarázni, hogy mitől van bennem ez a rettegés.

ÚJRA A TÉVÉT NÉZEM. Nézem a kedvenc csatornámat. *A háborút.*

Harcokocsikat látok, meg egy erdőt. És, persze, sok-sok katonát.

Az erdőben van valami tisztás. Látom, hogy katonák vesznek körbe civileket. A civilek, lehetnek talán több tucatnyian, legalább ötven-hatvan ember, többnyire fiatal férfiak, de vannak köztük nők is, szóval, a civilek egy nagy gödröt ásnak.

A katonák körbeveszik a területet, általában két-három méterre állnak egymástól, úgy figyelik a civilek munkáját.

A kezükben géppisztoly van.

Lassan ásnak a civilek.

Aztán vált a kép. Lehet látni, ahogy a tisztás fölött repülőgépek húznak el. Katonai repülőgépek.

Megint a katonákat lehet látni. Az egyik, miközben maga elé tartja a géppisztolyát, cigarettával kínál egy civilt. A civil, szakállas, fiatal férfi, rágyújt a cigarettára.

A géppisztolyos hagyja, hogy élvezettel kifújja a füstöt a civil, aztán mond neki valamit.

Majd, szinte unottan, kicsit felemeli a géppisztolyát.

Aztán azt látom, hogy a civil ingébe csapódnak a golyók. Látom, ahogy megmozdul az ing anyaga, a koszos vászon.

A civil összeesik.

És ismét a katonákat látom, felülről. Mindegyik tüzel. A civilek, akik eddig ástak a tisztáson, mind eldőlnék.

Az egyik fekvő civilnek még rángatózik a lába.

Vált a kép.

Hatalmas dömpert látok. Pontosabb, ha úgy mondom, hogy nem is dömpert, hanem egy markológépet látok, aminek az elején „kanál” van. Tudom, hogy így hívják azt a részt a dömpert elején, volt ilyen gép abban a városban is, ahonnan aztán elmenekültem.

Ezeket a markológépeket akkor láttam, ott, abban a városban, amikor a katonák mindenhova védelmi pontokat építettek.

Emlékszem, akkoriban már nagyon féltek a katonák. Ez azután volt, miután felrobbantották a terroristák a főtéren a művelődési házat.

Akkor halt meg az anyám, és a robbanás miatt sérült meg a dobhártyám is. Mint már mondtam, ezért hordok ma is hallókészüléket az egyik fülemben.

Szóval, az ilyen munkagépeket nagyon jól lehet használni földmunkák esetében. Amikor a talajt kell egyengetni.

Most is egy ilyen munkagépet látok. Látom, hogy a markológép a „lapátjával”, vagy „kanalával” egymásra nyomja, egymásra hordja az alig néhány perce leelőtt embereket. Egyre több holttestet látok. A holttestek nagy halomban hevernek a tisztáson.

Most újabb markológépek érkeznek, a lapátjukon újabb holttestekkel. Nem tudom, honnan hozzák ezeket az újabb halottakat, de egymás után érkeznek a markológépek, és mindegyik lapátján újabb és újabb holttestek hevernek.

Szinte olyan az egész, mintha csak épp valami komoly földmunkán dolgoznának a gépeikkel. Olyan az egész, mint valami építkezésen. A kamera megmutatja a halottak körül dolgozó munkásokat is. Az egyik markológépet vezető munkás egykedvű, közömbös arcát is látom néhány másodpercig. Zárkózott, merev, szigorú tekintetű ötven év körüli férfi. Nagyon barna, napégette arc. Bajusza van.

Lehet, hogy nem is közömbös ez az arc. Csak éppen fáradt.

Most felülről, a magasból látom a tisztást, valami repülőgépről, vagy helikopterről veszi a kamera. Egész kis hegy, hullahegy ott, a tisztás közepén.

Nem tudom megtippelni a halottak számát. Lehetnek talán több százan is.

És különböző, valószínűleg a szállításban leszakadt testrészek is hevernek ott, a hullahegyen. Karok, lábak, leszakadt fejek.

Néhol egy-egy arc is bevillan. Egy pillanatra egy fiatal lány megüvegesedett tekintetét mutatja a kamera.

Most egy helikoptert látok.

A helikopter a hullahegy fölé száll. Látom, hogy valamivel locsolják a hullákat a helikopterről. Egy vastag csó lóg le a helikopterből közvetlenül a hullahegy fölé, és abból valami a holttestekre spriccel.

Újból és újból körbepreng a holttestek fölött a helikopter. És ömlik a folyadék a halott emberekre, folyamatosan.

Aztán eltűnik a helikopter.

Aztán már katonákat sem látok a tisztás közelében. Csak a hullahegyet látom, felülről, a magasból.

És látom, hogy a holttestek hirtelen lángra lobbannak. Nagyon erős láng csap ki a holttestekből, majd pillanatok alatt fekete füst borít be mindent.

Nézem a tévé képernyőjén a fekete füsttel égő halottakat.

SOPHIE MOSTANÁBAN SZOKATLANUL FESZÜLT. Este van, mesélem neki, hogy Mr. Hunchet becsöngetett, meg az összehajtogatott papírlapot is odaadom neki.

Ő meg azt mondja, nyugodtan kinyithattam volna az ajtót.

Azt mondja, hogy Mr. Hunchet jót akar nekem, és nem kell félnem semmitől és senkitől, de Mr. Hunchettől aztán pláne nem.

Aztán arról beszél, hogy valahogy rosszabbul alakulnak a dolgok, mint azt ő korábban gondolta, és hogy biztosan erről akart velem beszélgetni Mr. Hunchet.

Azt mondja:

– Kicsit minden másképpen van, mint ahogyan azt itt korábban gondoltuk. Kiderült, hogy a terroristák sokkal komolyabb fegyverekkel rendelkeznek, és emiatt sokkal erősebbek, mint hittük. Ne félj, nagy baj változatlanul nincs, de lehetséges, hogy néhány dolgot még meg kell ismernünk, vagyis ismerned. Holnap elviszlek a közeli atombiztos óvóhelyre. Ott mindenképpen jelentkeznünk kell, hogy tudják, hogy mi is abba a körzetbe tartozunk, és így jogunk lesz odamene-külni, ha baj van.

– Hogyhogy ha baj van? Mi az, hogyha baj van?

– Nem kell félned, Anna. Ide soha nem jönnek el a barbárok. Ebben az országban rend van, és ez a lényeg. Te továbbra is iskolába jársz, és minden nagyon jól fog alakulni. De rendnek kell lennie. Ez egy nagyon jól szervezett társadalom, és az ereje éppen abban van, hogy minden bajra fel tudunk készülni.

– Ez azt jelenti, hogy itt is háború lesz? És milyen barbárok? Azok, akik az iskolát is elfoglalták?

– Ez nem jelenti azt, hogy itt háború lesz, és ide soha nem jönnek olyanok, mint akik bántottak téged. Ez azt jelenti, amit mondtam. Nem többet, nem is ke-

vesebbet. Elmegyünk az atombiztos óvóhelyre, jelentkezőnk az óvóhely vezetőjénél. Most ez a dolgunk. Nyilvántartásba vetetjük magunkat. Ennyi. És nem több. Megnézzük, hogy támadás esetén hol is kellene élnünk. Ez persze nem jelenti azt, hogy lesz itt valaha is támadás.

Sophie kicsit ingerülten beszél velem. És nem értem, miért.

ÉJJEL MEGINT ÁLMODOM. AZT ÁLMODOM, hogy alszom, és arra ébredek, hogy valaki zörget az ajtón.

Álmomban továbbra is csak fekszem az ágyamban, hiszen aludni szeretnék. De az az ismeretlen valaki egyre hangosabban zörög.

Nem merek felkelni az ágyból.

Aztán mégis felkelek, lassan, nagyon lassan és nagyon halkán odamegyek az ajtóhoz.

Van az ajtón egy kis kémlelőablakocska. Óvatosan félrehúzó a kémlelőablak fedelét.

Kinézek a kis kémlelőablakon. Látom, hogy Mr. Hunchet az.

És valahogy mégsem ő az. Vagyis, ő az, de katonai egyenruhában. Olyan egyenruhában, mint amilyenben a kopasz katona volt. Yurij, a kopasz katona, akitől annyira féltém még ott, abban a másik országban, ahonnan elmenekültem.

Behunyom a szemem, aztán megint kinyitom. Most világosan látom, hogy tényleg Yurij áll az ajtó előtt. Igen. A kopasz katona az. Yurij.

Aztán megint Mr. Hunchet arcát látom. Néz vissza rám a kémlelőablak kicsi kis üvegén át.

Egészen egyszerűen odaszorítja az egyik szemét a kémlelőablakocska másik feléhez. Ha belenézek a kis kerek ablakba, csak egy hatalmasra nőtt szemgolyót látok.

Egy sötétszürke szemgolyót, középen kicsi, beszűkült pupillával.

Becsukom a szemem. Nem merek a kémlelőablakba belenézni.

Aztán megint kinyitom a szemem, és mégis belenézek a kis ablakocskába. Közben meg arra gondolok, hogy végül is ez a kis ablak az egyetlen kapcsolat a külvilággal.

Már nem a szemgolyót látom. Hanem megint azt az idegent, aki zörög, kopogtat a bejárati ajtón.

Az ajtó előtt álló idegen arca folyamatosan változik. Egyik pillanatban Yurij az, aztán meg Mr. Hunchet.

Most egy papírlapot vesz elő az, aki az ajtó előtt áll. Valamit ír a papírlapra.

Aztán azt látom, hogy a papírlapot az ajtón levő nyílásba csúsztatja.

Önkéntelenül is hátrébb lépek. Nem akarom, hogy észrevegye, hogy ott állok az ajtó mögött.

Az idegen, vagyis Mr. Hunchet, vagyis Yurij benyúl a levélpostai nyílásba. Először csak az ujjait dugja bele, aztán már az egész keze benne van. Látom, hogy

a keze lassan megfordul a nyílásban, először a szőrös kézfejét látom, aztán a nagyméretű lapáttenyerét.

Aztán azt látom, hogy a tenyere egyre nagyobb. *Megnyúlik* a tenyere. *Nyúlik* a tenyere és az ujjai is nyúlnak, felfelé!

Az ujjai a kilincs felé kaparásznak.

Nyilvánvalóan el akarja érni a kilincset az a valaki! Az az idegen, aki talán Mr. Hunchet, vagy talán Yurij, szóval az, aki ott áll az ajtó túloldalán!

Még szerencse, hogy van nálam egy bárd.

Nem tudom, hogyan került a kezembe a bárd, de itt van. Megismerem. Az anyám húsvágó bárdja az, sokszor használta valamikor az anyám, disznóöléskor a plébánossal együtt ezzel darabolták a nyers húst.

Még régen. A másik hazámban, ahonnan eljöttem. Anyám szerette ezt a bárdot. Azt mondogatta mindig, hogy fegyvernek is jó.

Talán nyolcéves lehettem, amikor ezt mondta az anyám:

– Meglátod, Anna, egyszer majd fegyverként használjuk ezt a bárdot. Olyan éle van, hogy bármit el lehet vele kaszabolni. Egy olyan fiatal lány, mint te is, soha nem tudhatja, mikor is kell egy ilyen bárddal megvédenie magát. Jól jegyezd meg, Anna, egy olyan fiatal lány, mint amilyen te is vagy, soha nem tudhatja! Érted? Soha!!!

Nehéz a húsvágó bárd, két kézzel próbálom emelni. Alig bírom. Vigyázni kell vele, éles.

Annak a valakinek, aki ott van az ajtó túloldalán, már egyre hosszabban nyúlik be a keze a levélpostai nyíláson. És az ujjai! Azok is egyre nyúlnak! Egyre hosszabbak azok az ujjak! Mindjárt elérik a kilincset! És, ha elérik a kilincset, akkor be tud jönni! Az ajtó nincs kulcsra zárva!

Igen. Az ismeretlen férfi mutatóujja már a kilincsnél van. Már majdnem eléri a kilincset.

És ekkor felemelem a bárdot. Két kézzel emelem, úgy csapok le vele.

Egyszerre három ujjat sikerül levágnom. Egy-egy ujj legalább negyven centi.

Az idegen kezéből ömlik a vér. Minden véres körülöttem. Véres az ajtó belülről, véres a padló, és a ruhám is.

Minden csupa-csupa vér.

Az ajtó előtt üvölt a katonaruhába öltözött idegen. Talán Mr. Hunchet, talán Yurij, nem tudom még mindig, ki is az, mert ahogy kinézek a kémlelőablakon, azt látom, hogy még gyorsabban változik annak a valakinek az arca, mint korábban.

És hirtelen az egykori tanítóm arcát látom egy pillanatra, aztán meg annak a terroristának az arcát, aki lelőtte Amélie-t, aztán Amélie nagymamájának az arcát, aztán megint Mr. Hunchet arcát látom, aztán Yurij az, a kopasz katona, és aztán egy ismeretlen arc, zöld feje van ennek az ismeretlennek, a szemei kidüllednek, talán a fájdalomtól, a szájából pedig valami irdatlan hosszú nyelv lóg ki, mintha nem is ember lenne, hanem valamiféle fura vadállat.

De az ismeretlen kézfeje még mindig benne van a levélpostai nyílásban. És látom, hogy a kézfejéből újabb ujjak nőnek ki. Újabb és újabb ujjak születnek a levágottak helyébe. Minden levágott ujj helyett három nő ki!

És akkor újból lecsapok a bárddal.

Éppen csuklóban metszem el a kézfejét. A hirtelen kispriccenő vér az arcomba, a testemre lövell.

Az idegen, ott, az ajtó előtt, üvölt a fájdalomtól.

Kinézek a kémlelőablakon. Látom, ahogy őrjöng az idegen. Tépi a haját a másik, épen maradt kezével.

Aztán valahonnan ő is felragad egy bárdot. Őrjöngve csapja bele a bejárati ajtóba.

Aztán kirántja, és újból belecsapja.

Aztán ismét.

És ismét és ismét.

Az ajtón hosszú hasadékok keletkeznek. Hátrálok az ajtó mögül, közben sírok és kiabálok.

Az anyámat hívom.

Hiába.

Hiába hívom az anyámat, tudom, hogy halott. Évek óta halott. Meghalt a művelődési ház elleni merényletben. Akkor, amikor én megsüketültem az egyik fülemre.

A bejárati ajtó hirtelen szakad be. Változatlanul kétségbeesetten hívom az anyámat.

Üvöltök a félelemtől.

És ekkor egyszer csak valami hűvöset érzek az arcomon.

Mintha hűvös, tavaszi szél lenne. Talán a beszakadt bejárati ajtó miatt keletkezett huzat az. Nagyon szeretem ezt a hűvös, tavaszi szellőt.

Mégsem szellő ez. Érzem, hogy valaki simogatja az arcomat.

Nagyon finom kamilla illatot érzek.

Sophie hangját hallom. Először csak nagyon halkán, nagyon messziről:

– Anna! Anna! Ébredj! Mi a baj? Ébredj már!

Kinyitom a szemem. Még mindig erősen dobog a szívem. Izzadt a homlokom, a hátam.

– Rosszat álmodtál, Anna? Nagyon kiabáltál álmodban. Nincs semmi baj, kislányom.

Sophie a szokottnál is kedvesebben néz a szemembe.

Igen, itthon vagyok. Sophie-nál. Nincsen semmi baj.

Itt vagyok, Sophie-nál, itthon, az új hazámban, és tudom, hogy minden rendben van.

MEGYÜNK SOPHIE-VAL AZ ÓVÓHELYRE.

Autóval megyünk. Kényelmesen elhelyezkedem a hátsó ülésen, ahogy azt szoktam. És ahogy azt szinte naponta teszem, akkor, amikor iskolába megyek.

Változatlanul nagyon szeretek autózni. Mindig megnyugtat. Olyan ez az egész, mintha csak akkor érezném igazán biztonságban magam, amikor autóban ülök.

Nézem a tájat.

Sophie mindig is mondta, hogy ebben az országban sok hegy van, és hogy ezek a hegyek mind-mind gyönyörűek, de ahogy megyünk végig az autópályán, ez a szépség újból és újból lenyűgöz. Elképesztően csodálatosnak érzem mindazt, amit látok.

Legalább másfél órát autózunk, autópályán. Hidakon és alagutakon megyünk át, a hidakról mély völgyeket látok, az alagútból pedig, ahogy kijövünk, borzasztóan magas hegyek tornyosulnak elénk. A hegyek tetején fehérén világít a hótakaró.

Mindenütt sziklás táj. Sziklák és sűrű erdők váltogatják egymást.

Sophie azt mondja, hogy ma valami különlegeset fogok látni. Valami olyat, amelyet még biztosan nem láttam, soha.

Ülünk az autóban, és, ahogy azt szokta, beszél:

– Tudod, Anna, ez az ország sokkal biztonságosabb, mint ahogy te azt hiszed. Még ha lenne is háború, amiben változatlanul kételkedem, ennek az országnak a lakossága biztosan megmenekülne. Tudod, miért? – kérdezi Sophie, de láthatóan nem vár választ.

Én csak ingatom a fejem. Nem beszélek, csak gyönyörködöm a tájban.

Sophie már megszokta, hogy nem beszélek. Tudja, hogy néha nagyokat tudok hallgatni. És azt is tudja, hogy éppen elég baj és szomorúság ért már korábban, ott, abban a másik országban, ahonnan jöttem, szóval, olyan nagy meglepetésekre már nem számítok.

– Elárulok neked egy titkot, Anna – folytatja Sophie. Közben előre néz, nézi az utat, nincs nagy forgalom. – Látod ezeket a hegyeket? Igen? Szépek, ugye? Nos, tudd meg, hogy ezekben a hegyekben titkos föld alatti bunkerek vannak, nem is bunkerek, és nem is egyszerűen csak óvóhelyek, hanem egészen különleges, nagyméretű városok. Igen, Anna, itt olyan földalatti városok vannak, amelyek most még üresek, de ha elkezdődne az a háború, ami, remélem, soha nem kezdődik el, szóval, ha mégis elkezdődne, akkor itt, ezekben a bunkerekben túl lehetne élni az egészet. Most egy ilyen föld alatti várost fogsz látni, persze, nem az egészet, hanem csak a bejáratát. Ott jelentkezünk, regisztráltatjuk magunkat.

Az autóval lekanyarodunk az autópályáról. Nem figyelem a táblát, Sophie-ra bízom magam, mást úgysem tehetek.

Kezdetben egy nagyon jó minőségű aszfaltúton haladunk, ugyanolyan gondozott sövények között, mint ami Sophie lakása körül is van.

Most mellékútra térünk. Az aszfalt megszűnik. Betonúton megyünk tovább, sok-sok döccenővel. Sophie mindenféle kátyúkat kerülget.

Észreveszek egy táblát.

Valamennyire már tudok olvasni az itteni nyelven. Lassan megyünk, van időm elolvasni: „*Katonai terület. Idegeneknek belépni tilos!*”

Sophie nem is néz a táblára, mint akit nem érdekel semmi, hajt tovább.

Továbbra is magas hegyek között megyünk. Egészen keskeny hegyszorosban kanyarog a betonút.

A hegyszoros egy kis tisztásba torkollik. A tisztás közepén elhagyatottnak tűnő, betonelemekből készült, földszintes betonépület.

Az épület körül kerítés, szögesdróttal.

A kerítés ajtaja előtt katonai bódé. A katonai bódénál két katona, beszélgetnek.

Ismeretlen egyenruhájuk van a katonáknak. Nem hasonlít ez az egyenruha egyetlen eddig látott katonáéra sem.

Sophie az épület bejáratához, illetve a drótkerítés kapujához hajt. Megáll, kiszáll a kocsiból.

Nekem nem szól semmit.

Ülök a kocsiban, a hátsó ülésen. Figyelem, mi is történik.

És megint az anyámra gondolok.

LÁTOM AZ ANYÁMAT.

Látom, ahogy megyünk a katonákhoz. A laktanya éppen az iskola mellett van.

Kosárban mindenféle zöldséget cipel az anyám. Krumplit, répát, paradicsomot, zellert, petrezselymet.

A plébánia kertjéből viszi.

Már nem éppen fiatal nő. Öregnek sem mondanám éppen, de fiatalnak semmiképp. Inkább olyan középkorú.

Úgy cipekedik, mint aki hirtelen nagyon elfáradt. Mint akinek mindenből eleget lett.

Azt mondja:

– Bátran nézel a katonák szemébe, nem ijedsz meg tőlük. Megértetted? Bemegyek a parancsnokhoz, te az őrszobán maradsz.

Kérdezem:

– Miért?

– Mindegy, miért. Ott maradsz, és kész. Megvársz. Sietek. Addig játszol, vagy valami. Ne kérdezz felesleges dolgokat!

Visszük a zöldségeket, megyünk be a laktanyába. Anyám megsimogatja a fejemet, mosolyog:

– Ne félj, nem fognak bántani.

Félek.

Anyám int a órnek, az ór nyitja a kaput.
Bemegyünk. Megyünk végig a laktanya udvarán, nem látunk senkit.
Aztán az egyik épületből kilép Jurij, a kopasz katona.
Emlékszem rá. Ő az. Ő volt, aki miatt...

Mindegy.

Aztán egy másik épületből fekete ruhás asszonyok lépnek ki.
Nem látni az arcukat. Csak a testük formájából látni, hogy asszonyok.
Az egyik ellép a többiektől.
Közeledik hozzánk.

Az anyám odasúgja nekem:

– Figyelj. Látod? Ő az. Igen. Ez biztos. Megismerem. Ő az, akit keresünk.

Nem tudom, mit akar ezzel mondani az anyám. Nem tudom, mit kellene látnom. És, hogy ki az az ő? És, hogy kit is keresünk...

– Hallod? – folytatja az anyám. – Ő az. Az, aki valójában én vagyok. Hallod?

Egyre távolabb van tőlem az anyám. Nem látom, hogy távolodna, mégis egyre inkább nő köztünk a távolság.

És a hangját is egyre halkabban hallom. Mintha még mondana valamit az anyám, de már nem értem, mit.

A fekete ruhás nők közben körbeveszik az anyámat. Mint akik takarni akarják előlem.

Észreveszem, hogy Jurij, a kopasz katona, nekem integet. Csodálkozva és ijedten nézem. Mintha azt integetné, hogy feküdjek le a földre.

Aztán egyszerre csak azt a fényt látom. *Amit már láttam korábban is.* Amit akkor láttam, amikor... Igen, látom az éles fényt.

Erre még emlékszem majd. Amikor...

A robbanást viszont már nem hallom. Nem hallok semmit. Akkor sem hallottam, amikor meghalt az anyám...

Csak azt látom, hogy a laktanya épülete, amiből Jurij épp az imént kilépett, a levegőbe repül.

Csak azt látom, hogy a fekete ruhás nők, az anyámmal együtt, eltűntek.

Egyedül vagyok. Már senki sincs körülöttem. Csak valami iszonyatos pusztulás.

Nem bírom ezt a látványt.

Lehunyam a szemem.

Amikor megint kinyitom, akkor már egy ismeretlen katona ölében ülök. Meleg van, nagyon meleg. Egészen rövid kis szoknya van csak rajtam.

Valamiféle autóval utazunk.

Észreveszem, hogy a hajamból fekete föld hullik. A katona a zubbonyáról seppergeti lefelé a fekete földet. Sok-sok fekete föld van már körülöttünk ott, az autó belsejében.

Egész kis földkupac.

A katona a zubbonyát tisztogatja, közben pedig dühösen mond valamit. Nem értem, mit. Nem ismerem azt a nyelvet, amin a katona mérgelődik.

SOPHIE BELÉP A TISZTÁS KÖZEPÉN LEVŐ, elhagyatottnak tűnő, földszintes betonépület ajtaján.

Eltűnik a szemem elől.

Mintegy tíz perc telik el. Vagy annyi sem. Talán annyi sem, csak nekem tűnik nagyon hosszúnak a várakozás.

Amikor ismét meglátom, egy kopasz katona kíséri.

Sophie megáll az épület előtt levő drótkerítésnél. Beszélget a kopasz katonával.

Aztán nevet. Mindketten nevetnek.

Aztán Sophie az autóhoz jön.

– Anna, a parancsnok megengedi, hogy az óvóhely néhány helyiségét megnézd. Ez nagyon nagy lehetőség! Gyere!

És választ sem vár, indul vissza a katonához.

Kicsit tanácstalan vagyok. És félek is.

Nem tudom, mitől, de félek.

Kiszállok az autóból. A kerítés csak néhány lépésre van.

Amikor Sophie-hoz lépek, biztatóan mosolyog rám. Talán így jelzi, hogy nincs mitől tartanom.

A kopasz katona meredek lépcsőn kísér le minket. A lépcső alján folyosó, majd a folyosóból egy ajtón keresztül egy irodának berendezett helyiségbe lépünk.

Mindenütt katonák vannak. Nem sokan, de a folyosón is, az irodai helyiségben is van egy-egy katona.

Az irodai helyiség meglehetősen szegényesnek tűnik. Nem túl nagy, talán 20 négyzetméter lehet, van benne két íróasztal, néhány szekrény. Az íróasztalokon egy-egy számítógép.

Az egyik íróasztal mögött középkorú nő. Katonai egyenruhában ő is. A kopasz katona egyenesen hozzá kísér minket.

A középkorú nő zárt, szigorú arccal néz rám. Valamiért máris utálok ezt a nőt. Nem tudom, miért, de utálok.

Azt mondja:

– Szóval, te vagy az. Sokat hallottam rólad. Természetesen megnézheted a földalatti várost, bár nem szoktuk senkinek sem megmutatni. De veled kivételt tesszünk. Nem csak azért, mert Sophie-val jöttél, aki már régóta a barátunk – miközben ezt mondja, aközben Sophie-ra pillant, és én úgy érzem, hogy valami valóban különleges kapcsolat lehet közöttük, ebből a pillantásból úgy érzékelem –, hanem azért is, mert rólad van szó. És szeretnénk, ha valóban biztonságban éreznéd magad. Az adataidat felvettük, Sophie megadott mindent, nyugodt lehetsz, minden rendben lesz, bármi van, számíthatsz ránk, itt menedéket találsz. De nem lesz ilyesmire szükség. Neked az a dolgod, hogy iskolába járd, és nem hi-

szem, hogy ezen, mármint azon, hogy te végre valóban iskolába jársz, és hasznos tagja legyél a társadalomnak, hogy ezen bármi is változtatni tudna.

A középkorú nő nem mosolyog rám, miközben hozzám beszél.

Sophie válaszol helyettem is:

– Nem lesz itt soha, semmiféle háború! Ez az egész egy hisztéria! Köszönjük, Judith, hogy körülnézhetünk, és azt is, hogy nyilvántartásba vettetek minket, főleg, hogy Anna biztonságban érezheti magát. Most az ő lelki nyugalma a legfontosabb.

A középkorú nő feláll az íróasztalánál, ezzel jelzi, hogy a látogatás befejeződött.

Kilépünk az ajtón. Az iroda előtt hosszú folyosó.

A kopasz katona megindul, előre a folyosón. Sophie meg én a nyomában. A folyosó vége sötét, ahogy haladunk előre, úgy gyulladnak ki a neonlámpák a folyosón végig.

A kopasz katona azt mondja, hogy a folyosóból termek nyílnak mindkét irányba. Hogy a termekből újabb és újabb termek, aztán meg földalatti utcák és azokban lakások. Azt mondja, hogy itt több százezer ember férhet el, ha atomtámadás éri ezt az országot. És hogy több ilyen földalatti város van elrejtve, kiépítve a környező hegyek gyomrában.

Azt mondja, hogy az egyik termet megmutatja.

Engem nem érdekel ez az egész. Ahogy a folyosó sötét végének irányába nézek, oda, ahol nem gyulladtak még fel a neonlámpák, egyszerre mintha valami mozgást látnék a folyosó padlóján.

Mintha patkányok szaladgálnának ott, messze, valahol a távolban.

Szinte hallok is a vinnyogásukat.

Most egy éles sikítást hallok, pont úgy, ahogy Amélie-ék pincéjében is, valamikor régen. Mint amikor egy gyerek, egy kisgyerek sikít.

Sophie-ra nézek. Ő visszanéz rám, kicsit csodálkozva. Mintha azt kérdezné, hogy van-e valami baj.

Elbizonytalanodom. Már nem tudom, mi a valóság, és mi a múlt. Már csak azt tudom, hogy haza akarok menni.

Haza, Sophie lakásába.